

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. intézendők.

Nyilvtéri cikkek soronként 10 kr-ért közöltnak.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számíttatnak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadottnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátrálékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy apunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

A balneologiai kongresszus.

Hazánk legkitűnőbb balneológjai a napokban Budapesten kongresszusoztak. Fürdőink és ásványvizeink érdekében tanácskoztak. Jelen voltak a fürdőtulajdonosok és bérlők is, a kik bizonyára igen sok szépet és jót hallottak fürdőinket illetőleg és igen sok irányban utasítást nyertek a teendőket illetőleg.

Mert e téren valóban sok a teendőnk. Sem fürdőink, sem vizeink nincsenek kihasználva. Patriarchalis életet élünk e tekintetben és élünk különösen eddig. A mit eddig fürdőtulajdonosaink és bérlőink a fürdők tekintetében megcselekedtek, most győződöttünk meg, éppen Fodor József egyetemi tanár „Fürdőhelyeink hygienikus bírálata“ című felette

érdekes és nagyon tanulságos felolvasásából, hogy mindazok a fürdő és fürdőzés hygienikus kívánalmainak alig felelnek meg. Sem az építkezés, sem a talajviszonyok, sem az étkezés, az ivócsarnokok felállítása, az ételneműk és italok tisztán tartása tekintetében nem fordított annyi gond, mint a mennyi feltétlenül megkívántatik ahhoz, hogy a közegészség fürdőhelyen meg ne támadtassék és illetőleg annak érdekei előbbre vitessenek.

Fürdőhelyeink nem népesek és ásványvizeinknek nincs a külföldön piacuk. Ez nagy baj. Még nagyobb baj az, hogy a külföld eláraszt minket különféle ásványvizekkel, a mikor mi elegendő és hatásra nézve kitűnőbb ásványvizekkel rendelkezünk. Iszszuk a külföldi ásványvizeket és nyáron felszedjük sátorfáinkat, s felkeressük hazájukban is a forrásokat, fürdőket.

Igaz, a betegséget, a testi bántalmat hazafias szempontból nem nézi senki.

Hazafiságból senki sem lesz beteg, sem meg nem hal, mikor a haza érdeke ezt meg nem kívánja. A hazafiság gyakorlása éppen egészséges testet követel. Mindenki oda megy üdülni, egészségét megreperálni, a hol gondolja, hogy a megfelelő eszközöket ehhez megkapja. A hygienikus kívánalmaknak megfelelő komfort a használt vizeknek kitűnő ismerése s hatásukkal való tisztában lét a beteg megmagához vonja a tengeren túli részekből is.

Dr. Than Károly egyetemi tanár, tudósunk, „A hazai ásványvizeknek összehasonlítása a

külföldiekkel“ című értekezéséből azon meggyőződésre jutunk, hogy ásványvizeink nincsenek helyesen analízálva sem, tehát mi voltaképpen vizeinket nem ismerjük, Hazai orvosaink rovására említjük fel, hogy orvosaink 40%-a nem ismeri ásványvizeinket; azoknak alkatrészeivel nincsenek tisztában. Innen fordul elő az a gyakori eset, hogy a betegnek oly helyeket ajánlanak, a honnan aztán még betegebben térnek haza, vagy néha ott is maradnak.

Ilyen körülmények között nem csodálkozhatunk, ha valaki a jól ismert és helyesen analízált külföldi ásványvizekhez és fürdőkhez fordul és azoktól várja majdnem matematikai pontossággal egészségének jobbra fordulását.

Fürdőink, ásványvizeinek száma nagy, azoknak kihasználása nem csak közegészségügyi, de közgazdasági szempontból is igen fontos és üdvös cselekedet. Minden esetre nagy különbség van a két tény között, ha mi kapunk e czimen egy néhány milliót, mint ha mi adunk ki a külföldnek annyit.

A budapesti balneologiai kongresszustól sokat várunk. A felolvasó tudósok egész új világot tártak fel e tekintetben, ez új világ megteremtí számunkra a jobb állapotokat is.

Különösen életre való az eszme, hogy fürdőink felügyelete vétessék ki a közigazgatás hatósága alól, helyzettessenek azok állami felügyelet alá; s rendeztessék be tisztán a fürdők számára egy közegészségügyi felügyelet, a melynek hivatásai közé tartoznék az

A „Székelyföld“ tárczája.

A bejárók.

(Felolvastatott a f. évi október 25-én tartott állérestélyen.)

Tisztelt hölgyeim és uraim!

A mai haladó korban, midőn gözzel utaznak, villámmal irnak, beszélnek stb., még sok olyasmire akadunk, mit őseinktől örököltünk, s így méltán nevezhetjük, ha bűn, eredeti bűnnek, ha jó, eredeti jónak, ha hagyaték, kedves örökségnek.

Egy ily jeles és csaknem minden háznál előforduló ősi hagyatékra emlékszem meg ezuttal. Egyekzn fogok e mindnyájunk által névről és tényekből ismert lényeknek az emberi általános közjólét emelése körül kifejtett ténykedésüket e halvány vonásokban megörökíteni, hogy ha a jövő században netalán kivesznének — a mi nem nagy baj lenne — emlékü és viselt dolgaik, irásban megörökítve legyenek az utókor számára.

A ki a családi körnek némi kis önállósággal bíró tagja, ismeri és ismerni köteles azon személyiséget, ki a háznál, ha nem lakik is, de gyakran megfordul, ki soha senkinek borsot nem tör orra alá, a gazdával oly jól van, mint az asszony, a gyermekekkel úgy, mint a cselédség minden tagjával. Ez a különös isten teremése ritka tehetséggel is bír, mert míg ma két ember sem tud jól és békében élni egymással, ő oly tapintatosan

játssza szerepét, hogy ő nemcsak kedves, hanem nélkülözhetetlennek tartatik mindazon körben, a hol csak megfordulni szokott. E szellemes teremtetések általános neve a polgári életben: bejárók.

A bejárók két csoportra oszthatók, ugymint dolgozó bejárók és beszélgető vagy időtöltő bejárók. Minthogy a bejárók ténykedésére örök időktől szükség volt, méltán lehet őket az örökségek sorába sorozni, mert az anyától rendesen öröklő leány, az apától a fiu. Nemre nézve szintén lehetnek nők és férfiak agyaránt. Használhatóságukra nézve a női bejárók előnyösebbek, mert működési terük szélesebb, előre látásuk, tapintatuk sokkal nagyobb, mint a férfiaké.

Lássuk azért a bejárókat otthonjukban, működési terükön és vonjuk le végül ezekből ama tanulságukat, melyeket magunknak megjegyezni szükségesnek tartunk.

A bejárók az állandó társaséletet nem szeretik; éppen azért vagy külön önálló lakást tartanak, vagy más rokonuk, ismerősük körében huzák meg magukat azon kijelentéssel, hogy a lakásban teljes jogosultsággal birjanak ők is. Ha az ily lakásokban széttekintünk és vizsgálódni kezdünk, hamar tudatára jutunk, hogy a bejáróné hány tisztességes háznál teljesít több-kevesebb szolgálatot. A különböző helyeken ajándékba vagy más-ként nyert emléktárgyak és más effélék még azt is bizonyítják, hogy ki miként díjazza a külügyi

személyiséget, milyen kötelezettsége van az asszonynak vagy urnak e megbízottal szemben.

Igen, a bejárók nem évi általányt, hanem a szolgálat minőségéhez mért fizetést huznak. Évi jövedelmük méltán volna adó alá vonható, mert sokszor igen csekély szolgálatért nagy fizetést huznak, s nem restellik a fizetést mindkét féltől elvenni; s ez szabadságunkban áll: egyedüli kötelességük érte a hallgatás, melyet saját jóvoltukért addig a meddig és úgy, a hogy, meg is állanak. A fizetéssel soha sincsenek megelégedve, pedig az ügyvédeknek is tágabb terük van jövedelmeik szaporítására. Mig az ügyvéd csak annak ügyét folytatja és végzi, ki 5t erre feljogosítja, addig a bejáró az egész világ ügyét, baját tudja, fűzi és bordja szét a szélrózsa minden irányában.

Lássuk valamit a bejárók szolgálatátételéről.

A bejáró mindenütt honn találja magát, az asszony és ur nem úgy tekint, mint idegent, hanem mint állandó házi barátot, kit megbízhatnak azzal, hogy cselédjeire vigyázzon, napzamosaikra felügyeljen, szerencsét, hirt mondjon, titkos üzenetet közvetítsen. Ha az asszonynak kalapja kiment a divatból, titkon, potom árért a bejárónő adja el, de hogy gazduram érte ne neheztesse, a kapott ár oly magasnak mondatik, hogy azon egy teljesen új, divatos kalapot lehet venni. A jámbor gazda nem veszi észre, hogy asszonyom ökeme a bejárónővel egyetértve, előre kitétték a többlet árt a bejárónő által a régi kalapért hozott csekély pénz-

országban létező fürdők felügyelete, s gyakori látogatás útján azok bajainak felismerése és orvoslásainak előmozdítása.

Nagyérdékű ez ügy s meg vagyunk győződve arról, hogy e kongresszus hatását most a legközelebbi időben érezni fogjuk.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház folyó hó 29-én tartott ülése ugyancsak változatos volt; gyors egymásutánban következtek a különféle ügyek, a mik nem keltettek valami nagy érdeklődést. A napirend előtt Szapáry gr. miniszterelnök határozati javaslatot nyújtott be a horvát földtehermentesítési pótlék rendezésére kiküldött deputáció tagjainak megválasztása iránt. Ezután megválasztották Szathmáry György helyébe jegyzőnek Széll Akost, egyuttal a bizottságokba megválasztották a hiányzó tagokat a pártok kijelölése szerint. Az Olaszországgal kötött nemzetközi szerződésről szóló törvényjavaslatához Beksics Gusztáv előadó rövid ajánló beszéde után Horváth Adám szólott röviden, de talpraesetten, mire a javaslatot elfogadták. A bünygyi kiadások behajtásáról szóló javaslat-hoz Krajcsik Ferencz előadón kívül Horváth Adám és Varasdy Károly adtak be módosításokat, mikre Szilágyi Dezső igazságügyminiszter több ízben reflektált. A módosítványok közül néhányat elfogadtak. Az ülés végén Csátár Zsigmond interpellált a gyulai zsír és füstölt hus árusításának eltiltása miatt egyszerre három minisztert. Indokoló beszéde többször keltett élénk derűtséget.

A 30-ki ülésen Istóczy indokolta a részletfizetési elárúsítás korlátozását illető és a múlt ülésszakban beterjesztett javaslatát, melyet a képviselőház Baross miniszter felszólalása után elvetett. A javaslat mellett egyedül Istóczy szavazott.

SZEMLE.

A kereskedelemügyi miniszterium illetékes szakosztályában már megkezdtek a Németországgal kötendő kereskedelmi szerződésre vonatkozó tanácskozást. Ámbár egyes iparvámoknak leszállítását aggályosnak jelezték, a szakosztály mégis kíváncsúnak tartja, hogy Ausztria-Magyarország és Németország közeledjenek egymáshoz s hogy a kölcsönös érdekeket kiegyenlítsék. A szükségesnek mutató engedékenységek határainak megállapítását a kereskedelemügyi miniszterre bízták. A tanácskozásban résztvevő szakférfiak közt néhányan batározott javaslatokkal is léptek elő bizonyos vámok leszállítására nézve, de a minisz-

ter e javaslatok tárgyalását még korainak nyilvánította.

Pétevári irányadó körökben, tekintettel arra, hogy a rohusocki császártalálkozás és Crispi firenzi beszéde a hármasszövetség céljait kelletlen megvilágították, abban a véleményben vannak, hogy a békét legalább a Balkán-félszigeten egy ideig semmi sem fogja megzavarni. Most már nyilvánvaló, hogy a hármasszövetség hatalmai a bolgár kérdés megoldása végett lépéseket tenni nem fognak, de az ellentéteket sem akarják jobban kiélesíteni, s azért sem Bulgáriát függetlenségének kinyilvánítására buzdítani, sem Koburg fejedelem elismerését kimondani nem fogják. Az angol sajtónak Bulgáriára vonatkozó alarm-hírei az orosz kormánynak kellemetlenségeket okoznak, mert akcióra akarják velük serkenteni, s ha bele nem megy, akkor tétlenségét bizonyos izgatók arra használhatják fel, hogy Arménia Oroszország rovására kedvezőtlenül befolyásolják. Az orosz kabinet reméli, hogy e kellemetlen helyzetből diadalmasan ki fog lábalni, mert a portát arra fogja figyelmeztetni, hogy Törökországnak érdekében volna, ha Arménia kivánságait teljesítené. A porta állítólag hajlandó az orosz kormány tanácsát meghallgatni és követni.

Parasztlázadás híre érkezik Oroszországból a charkovi és jekaterinaszlavi kormányzóságokból. A parasztok megostromolják a földbirtokosok házait, kirabolják és elpusztítják a szántóföldeket. Obogotov kerületben 9000-nél több katoná operál. A miniszter elrendelte, hogy a lázadó parasztok fosztassanak meg jogaiktól.

A nagyszebeni román-értekezlet.

A román nemzeti párt harminczas bizottsága okt. 27-én délután késő estig ülésezett és 28-án délelőtt meg délután is szakadatlanul értekezett a plénium előterjesztendő határozati javaslat ügyében. A bizottság tárgyalásai csak névleg voltak zártak, tényleg részt vett azokban minden delegatus mint hallgatóság. Csak azért mondták ki a bizottsági üléseket zártaknak, hogy a magyar hírlapírók ki legyenek zárva, míg a román újságírókat mind bebocsátották.

A plénium este tartotta meg értekezletét Pap György elnöke alatt és ezen Babes Vincze előterjesztette a harminczas bizottság jelentését. Tenorja a jelentésnek az, hogy az adott viszonyok közt a hatalomhoz való közeledés, az azzal való egyezkedés lehetetlen volna, ha csak a román nemzet kapitulálni nem akar s nem akarja feladni létfeltételeire való jogos igényeit; nem marad tehát hátra egyéb, mint az eddigi passzív rezisztencia mellett megmaradni. Kimutatja a közoktatásügyi miniszter beavatkozását román egyházi s iskolai ügyekbe s azt abszolutisztikus jellegűnek mondja.

Csekély munka, mit az illető egyedül is elvégezhetne, így megoszlik. A közösen végzett munka közben van alkalmunk elbírálni az asszonyt, az urat, a kisasszonyt, az urfit, szóval megint úgy szól a muzsika, a hogy körülmények kívánják. A bejáró meleg részvétellel van a szolga és szolgáló sorsa iránt, együtt érez velük s mindent megtesz értök. Viszonszolgálat fejében ezek a szegény, jóakarót, hol egy eltévedt kenyérrel, hol pár kupa liszttel, hol egy-egy darab szalonnával, vagy más szükség szerinti tárggyal segítik fel. A szolga nem látja meg, ha egy pár csirke, vagy akár egy malacz buvik a bejáró köténye alá, mert ha meglátná, a saját maga részére gyűjtött fejsze, láncz, harapófogó, bárd, kés, villa s kanálnak nem találna helyet többet ökeménél. Ily fontos személyiségek a bejárók a családi életben s éppen azért nem csodálkozhatunk, ha ők is jól vannak mindenkivel s ők velük is jól van mindenki.

Ez örökségük fiuról-fiúra szállnak minden családban, s nem csodálkozhatunk, ha számuk a mai társadalmi viszonyok között, midőn annyi a kétkedő ember, oly csekély ereje van a becsületérzetnek, napról-napra szaporodik.

E jeles tulajdonságok birtokosaitól miként örizhetjük meg magunkat, erről emlékezem meg felolvasásom utolsó részében.

A mi az emlékiratnak a legmagasabb trón elé terjesztését illeti, tanácsosnak tartja a bizottság, hogy előbb a közvéleményt felvilágosítsák és meggyerjék az eszmének.

Az értekezlet erre egyértelműleg elfogadta a következő határozati javaslatot:

I. A gyűlés az előterjesztett jelentést tudomásul veszi. II. E jelentés alapján változatlanul fentartja az 1881., 1884. és 1887. évi értekezleteken megállapított nemzeti programot. III. A nemzeti érdekek előmozdítására alkalmas eszközöknek megteremtésével és határozatainak végrehajtásával az értekezlet a központi választmányt bizza meg, melyet teljes mérvben támogatni fog.

IV. A nemzeti párt közgyűlése elfogadja azon indokokat, a melyekből a központi választmány eddig nem tartotta opportunusnak, hogy memorandumot terjesztszen elő. Egyidejűleg tekintettel arra, hogy a helyzet nehezebbé vált, a központi választmány tagjainak számát 25-re emelték és megbízták a választmányt, hogy politikai emlékiratot bocsásson közre, mely a román nemzet minden panaszát tartalmazza. Az emlékirat előterjesztése alkalmas időpontban történjék.

Babes ezután megvilágította a helyzetet. Hangsúlyozta, hogy a magyarországi románok nem gravitálnak kifelé, hanem hű attvalói Ausztria-Magyarországnak és a habsburgi dinasztának, kik a hazának boldogságát óhajtják. Ezen nyilatkozatot az értekezlet magáévá tette; épp úgy azon óhaját, hogy hazánkat Romániához benső barátság fűzze politikai és kereskedelmi tekintetben és katonai egyezmény jöjjön létre közöttük a hármasszövetség erősödése érdekében. Szavait a haza s a király, s a monarchia eltetésével végezte.

A központi választmány megalakulása után az értekezlet véget ért.

A mai értekezletre a tanácssteremben sok vidéki is megjelent és az idevaló görög-keleti theologiai fakultásnak majdnem összes növendékei ott voltak mint hallgatók. Üdvözlő iratok érkeztek a bécsi román ifjúságtól, Oraviczáról, Fehértemplomból, Abrudbányáról, Oravicza melletti Szeverinből, Naszódáról, Karánsebesről, Aradról.

Különfélek.

— Háromszékvármegye rendkívüli közgyűlése, melynek főtárgya az 1890—1892. évi utftentartási költségelőrányszat megállapítása volt, október hó 30-án tartatott meg. A főispán távollétében a közgyűlésen báró Apor Gábor alispán elnökölt. A közgyűlés tárgyait az emlitetten kívül költségvetések és számadások képezték.

— Névváltoztatás. Benedek Béla kézdivásárhelyi vendégfő és neje Szabó Róza által örökbe fogadott Veisz Béla Aladár kiskorú fiúgyermek vezetéknévén „Benedek”-re lett átváltoztatása a belügyminiszterium által engedélyeztetett.

A bejárók szép száma kenyér nélkül maradna, ha szavaim teljes ereje mindenikre találna és további teendőjük alól felmentetnének. Ezt nem akarom, éljenek ők is, hanem az illető bejáró tartókat vagyok bátor figyelmeztetni, hogy titkaikat soha ilyenekre ne bízzák.

Az asszony tegyen nyíltan férjével szemben a mit akar, ennek haragját lecsillapítani kevesebb költségbe kerül, mint a mennyit a bejáronőnek kell a hallgatásért fizetni. A gazda fizesse kötelezettségét nyíltan az asszony tudtával, mert ha ezt tenni képtelen, akkor nem érdemli meg a férfi nevet, viseljen kapisont s schlafrockot. A kisasszony alkalmas pillanatot találhat a nyílt társaságokban is, a midőn haborgatója üldözését tetszése szerinti modorban és minőségben visszaverheti. Az urfi szerencsétlenebb postást nem választhat mint a bejárot, mert ez az érzelmeket a fizetéshez mérten tolmácsolja, s nem egyszer dültök dugába a legszentebb érzelmek az ily anyagi érdekért.

A szülők gyermekeik és a cselédség összekötését gondosan ellenőrizték, mert különben jóhiszeműségüknek úgy anyagilag, mint erkölcsileg az ily egyének által kiszámíthatatlan kárát vallják.

— **Hymen.** Ifj. Mátis József fodrász, városunk és szorgalmas fiataliparos, f. hó 10-én vezeti oltárhoz kovászai Csutak Gáspár birtokos kedves leányát Zsuzsannát, Kovásznán. Boldogságot kívánunk e megköthető szép frigyhez.

— **Fakivitel a Székelyföldről.** Háromszék megye közigazgatási erdészeti bizottsága intézkedett az iránt, hogy a vármegye területén közvetlen hatósági felügyelet alatt álló, mintegy 300 ezer kat. hold erdőkben, melyeket t. i. a vármegye közbenjöttével a m. kir. államerdőszet által kirendelt kincstári erdőtisztek kezelnek, a legrövidebb idő alatt, a már érvényben álló ideiglenes és rendszeres erdőhasználati tervek alapján megbecsültesse nek és számitassék ki abból a belfogyasztásra nem szükséges, tehát kiviteli fakeskeskedésre alkalmas faanyagok mennyisége és választéka, hogy így lehetőleg egyszerre és nagyban adassék el a vidékenként az e célra esetleg jelentkező fakeskeskedőknek, illetőleg az e célból esetleg alakítandó fakeskeskedő vállalatoknak. Jelenleg ugyanis csak apránként és szórványosan szokott egy-egy kevés főlöslég eladatni a helyiely-közzel jelentkező, sőt néha még keresve is alig fogható fakeskeskedőknek. E mostoha és visszázs állapotnak akar tehát egyszersmindkorra véget vetni a szóban forgó erdők ügyét eddig is hathatósan felkarolni és támogatni szokott erdészeti bizottság. Messze kiható, üdvös és követésre méltó közigazgatási ténynek vetette el tehát a magvát a fenti intézkedés által, a melynek főleg azért is van helye és jelentősége éppen Háromszék vármegyében, mivel tudvalevőleg az országnak aránylag legerdősőbb vármegyéje éppen e vármegye; továbbá mert éppen most van épülőben a sok időközön át vajudott vicinális vasut, mely nélkül, önként érthetőleg, még csak gondolni sem lehetett a nagyban való kiviteli fakeskeskedés megteremtésére, s végül, mert fája annyira kitünő és híres, hogy annak folytán egyik hatalmas és ügyes fakeskeskedő cég már is képes volt a világpiacra megjelenni s a versenyt mindenütt felvenni onnan a nyers, híres papolci deszka segélyével, bármely más fával

— **Fősvény többséget költ.** Háromszéken történt. Tagosítottak a határban. A tagosító mérnöknek szüksége volt jelző czövekekre, de hogy spóroljon a költségben, kihirdette a falu gyermekei között, hogy minden, már használt czövekért, természetesen a hol már nincs rájuk szükség, ad egy krajczárt; csak huzzák ki a földből s vigyék hozzá. Érkeznek a czövekek pompásan, a mérnök örül a jó gondolatnak. De elképpent ám, mikor meglátta, hogy a nebulók is tudnak spórolni az idővel; hogy messze ne fáradjanak, nyomon követték a mérnököt s a mi czöveket a mérnök ma beveretett, ők azt holnap kiszétké s holnapután eladták darabját egy krajczárért.

— **A baróthi gazdasági felsőnépiskola gazdasága** ez évben egy hold 260 métermázsza tisztított cukorrépát szállított be a botfalvi cukorgyárhoz, mely eredmény fényes bizonyítéka annak, hogy a jól és gondosan mivelt talaj szép hozamot ad és jól fizeti a cukorrépatermelő munkásságát.

— **A ref. status gyűlése.** Az erdélyi ev. ref. egyházkerület nagy érdeklődéssel várt közgyűlésének tárgysorozatát véglegesen megállapította az igazgató tanács. A közgyűlés Kolozsvár a ref. kollegium nagytermében tartatik. Szombaton délelőtt tíz órakor ünnepélyes imával kezdődik, ezután Bánffy Dezső báró elnök tartja megnyitó beszédét. A megalakulások s bizottságok választása után fontos része lesz e napi ülésnek Szász Domokos püspök jelentése. Vasárnap reggel tíz órakor papszentelés lesz a belfarkas-utcai templomban, hol Szász Domokos püspök tart beszédet. Délután három órakor értekezlet lesz a megyeház nagytermében, főleg a milliós egyházkerületi kölcsön ügyében. Ugyanez a nap a ref. kollegiumban is lesz értekezlet. Hétfőn reggel kilencz órakor kezdődnek az érdemleges tárgyalások s ezek között első sorban a milliós kölcsönügy. A közgyűlés eltart legalább négy napig s ezután lesz még püspöki szék, fegyelmi ügyek s való pörök tárgyalása. Ez időre eléggé megélénkült Kolozsvár, az egyházkerület tagjai nagy számban igyekeznek résztvenni a közgyűlésen.

— **Bélyeges számla-ürlapok.** A m. kir. pénzügyminiszter a számlaürlapoknak dombornyomásu

bélyegzéssel való elláthatása tárgyában a következő körrendeletet bocsátotta ki: A kereskedők és iparizók számlái után az illetéki díjgyűzék 84. tételének B 2. pontjában foglalt határozatok szerint járó bélyegilleték lerovásának megkönnyítésére czéljából — több oldalról nyilvánított kívánsághoz képest — egyelőre a budapesti m. kir. bélyegraktárral kapcsolatos bélyegjelzési hivatalnál az 1 kros és az 5 kros számlabélyeg le nyomtatására szolgáló gépet állíttattam fel és megengedem, hogy 1890. évi november hó elsejétől kezdve a nevezett bélyegzési hivatalnál bélyegzés végett bemutatott számla-ürlapokra az 1 krajczáros, illetőleg 5 krajczáros bélyeg az említett gép használatba vétele mellett ranyomathassék és a megfelelő bélyegilleték készpénzben lerovattassék. A számlabélyeg csak kitöltetlen számlaürlapokra nyomható, s ezek előterjesztése alkalmával a törvényes bélyegilleték a bélyegzés fogatosítása előtt a budapesti m. kir. állampénztárnál készpénzben lefizetendő. E czélra a számlaürlapokat bemutató fél tartozik az említett pénztárnál két példányban kiállított bélyegmentes és a fél vagy czég aláírásával ellátott nyilatkozatot benyújtani. E nyilatkozatban betűkkel és számokkal kiirandó: a) az 1 kros, illetve 5 kros bélyegjelzéssel ellátandó számlaürlapok darabszáma és b) az az összeg, mely a törvényszerűen járó bélyegilleték fejében készpénzben fizetendő. Az állampénztár a nyilatkozat egyik példányát ellennyugta gyanánt visszatartván, a nyilatkozat másik példányát a történet befizetést igazoló megjegyzéssel ellátva, a félnek visszaszolgáltatja, oly czélból, hogy azt a bélyegjelzési hivatalnak átadhassa. A bélyegzés csak annak megtörténte után eszközölhető. Jelen rendelet mellett az illetéki szabályok ama határozatait, melyek a számlabélyegnek bélyegjegyek felhasználása által való lerovása, valamint a használhatatlanná vált bélyegzett ürlapok kicserélésére vonatkoznak, érvénytelenül érvényben maradnak. Megjegyeztetik csak az, hogy a fent megállapított módozatok szerint bélyegzett, de használhatatlanná vált számlaürlapok bélyegértéke, — amennyiben azok a kicserélésre alkalmasaknak találtnak, — ugyanazon bélyegjelzésnek új számlaürlapokra való ranyomása által megtérítetik.

— **Sopron Kövesdről** írják október 23-ki kelettel: Folyó 22-ike óta a hó folyton esik. Oly hideg van, hogy januárba is beillenek. A szőlőtermelő nép a szokásos szüretelést a fent jelzett napon kezdte meg. Megdermedt kezekkel kaparja ki a szép szőlőfürtöket a hó közül.

— **A tüdővész orvossága.** Mint a berlini „National-zeitung” írja, Koch tanárnak sikerült a sorvadás gyógyításának módját megtalálni. Koch néhány hét múlva leírja felfedezését s akkor egyuttal gyakorlatilag is alkalmazza. Az idézett lap szerint az orvosszer új, a tehénhimlő-nyirkhez (a himlő oltóanyagához) hasonló anyag, mely a sorvadási bacillusokat megöli, sőt biztosítékot nyújt arra nézve is, hogy a beoltott egyén többé hajlandó nem lesz erre a betegségre.

— **Nyilvános számadás és köszönet.** A kézdí-vásárhelyi jótékony nőegylet által folyó évi október hó 22-én rendezett filirrestélyen befolyt: belépti díjból 13 frt 10 kr, felülfizetésből 1 frt 70 kr. Felülfizetni a következők voltak szívesek: Málnási Albina 40 krt. Mérey Tivadar 30 krt. Fejér Antal, Spitzer Dávid, Szenkovics Jenő 20—20 krt. Dr. Balog Vendel, tisz. Székely Ivánné, Baka Mihály, ifj. Jancsó Mózes (szeszgyáros) 10—10 krt. Fogadják a felülfizetők hálás köszönetünk kifejezését. Kelt Kézdí-Vásárhelyt, 1890. október 30-án. Kiss Károlyné, n. e. p.

— **Helyreigazítás.** Lapunk 87-ik számában tévesen volt a kézdí-vásárhelyi jótékony nőegylet alapvagyonra feltüntetve a nevezett egyesület közgyűléséről szóló tudósításunkban. 1335 frt 4 kr helyett 1320 frt 4 kr olvasandó.

CSARNOK.

Történelmi kor- és jellemrajzok.

Irta bitai Baikó Lajos 1848—49. h. hadnag.

III.

Testvér testvér ellen támad.

1848. december második felében Gaál Sándor honvéd ezredes 2—3 ezer emberrel Erdővidéken táborozott. A mondott hó 21-én a táborban hirtelen az a hír terjedt el, hogy pár nap alatt több oldalról fogunk megtámadtatni, s a mi legfőbb, Csik felől, a I. székelyek, azaz saját testvéreink által, kik már előhadukat, illetve az elő-örsvonalat a Mitácsotőre tolták elő. Erre a hírre azt rendelte Gaál Hild őrnagynak, hogy küldjön a Mitácsra egy kemény őrzőjáratot, szerezzon tiszta meggyőződést, hogy mi igaz a hírből; de meg-

hagyta azt is, hogy golyóváltás akkor se történjék, ha a csikiak lönek, hanem az őrzőjárat gyorsan húzódjék vissza. Így indulánk mi 22-én hajnalban irtóztató hideg, porozó, térdig érő hóban a főhadiszállásról (Felsőrákos) 50-en a Mitácsnak, hova naplemente felé teljesen kimerülve meg is érkezünk. Itt élő lénynek híre sem volt. Visszatérésről már szó sem lehetett; azért a tetőn néhány őrszemmet felállítva, egy közeli árok fölé húzódtunk s ott tüzek mellett guggoltunk át egy kinteljes éjszakát; elől föttünk-sültünk meg, hátul zuzmorásak voltunk. Az őrszemek minden negyedórán változtak, tehát úgy szólva az egész éjszaka mozgással telt el. Pitymallat felé valami szunyókóros állapot lepett meg, miből egy pár lövés riasztott fel, mire siettünk a tető felé; de már ekkor az összevonult őrszemek jöttek velünk szembe, hová magunkkal négy fejszés csiki embert. Az emberek a tűznél ki lettek kérdezve, kik ilyformán nyilatkoztak: „Mi nem vagyunk katonák, nemzetőrök; mi szegény tusnádi napszamos emberek vagyunk, s csak bornát vágni indultunk az erdőbe.” A további kérdésekre elbeszéltek, hogy bizony-bizony Csikban az emberek rutul meg vannak rémülve, mert a tisztek kihirdették, hogy a nép álljon talpra, hisz a háromszéki Kossuthok és önkéntesek be akarnak Csikba rontani, hogy a népet jobbságyságra ejtsék, a tornyokról a keresztet leszedjék, a templomokból az oltárt kihányják s a népet kényszerítsék a háromszéki kálvinista vallás felvételére; ezért van a nép között nagy mozgás, de még táborba nem szállt senki. Mi ezt mosolyogva hallgattuk s csak annyit monda parancsnokunk: „Mindazokból egy szó sem igaz.”

Ezután néhányunkat a parancsnok félreszólítván, azt a kérdést vetette fel: mi történjék a csiki emberekkel? Mire egyhangulag kimondtuk, hogy vissza kell őket Csikba bocsátani. Ezalatt a katonák hangosan sugdosni kezdtek: „Ezek spionok, agyon kell löni.” Ezt hallva, a megrémült emberek térdre hullva kérték parancsnokunkat, ne engedje őket bántani, örködjék életük felett, mert ők ártatlan emberek. Nem is bántotta senki, szabadon lettek bocsátva, s pillanat alatt a bokrok közt eltűntek.

Ezután egy egy negyedóra múlva övig érő hóban visszatértünk mi is, s naplemente felé Barótára érkezünk, hova időközben a főhadiszállás át lett téve. Hogy tulajdonképpen a csikiak akartak-e ellenünk támadólag fellépni, ez a kérdés még ma is megoldásra vár. Tény az, hogy a támadási hír általánosságban nem volt alaptalan; december 24-én három ponton történt támadás. Két helyett az ellenség visszaveretett, de a harmadik helyett győzött, foglyul ejtvén Felsőrákosnál 300 vadászunkat és nemzetőrünket, kiket az oláhok másnap karácsony első napján egy szóval megmejjeszítve (meztlenül, hajdonfóval, ingben, lábravalóban) vad ordítások közt kísérték Kóhalomba, miu még a szászok is megbotránkoztak. Még ma is sok ember él Erdővidéken, kik a megmejjesztett csapathoz tartoztak. Igaz-e, Rácz Ferencz és Benkő János uraim?

Karácsony első napján br. Heydte ismét támadólag lépett fel. Vele szemben mi Miklósvárnál foglaltunk állást. A mint azonban Köpecz másodszor is gyulni kezdett s megjött a hír, hogy Apáca felől hátra is támadatunk, Gál a kínálkozó csatát nem fogadta el. Középjárára vonult. Itt meg sem állva, a „Vadás“-on át Háromszéknek tartott. Így érkezünk mi késő éjszaka Árkos, Kőröspatak, Gidófalva és Seps-Szentgyörgyre, mire Alsó-Háromszéken a lármafák gyulni kezdtek. Ennél kinosabb karácsonya Háromszéknek tán sohasem volt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Ifj. Dobay János.

Hirdetések.

Sz. 4974/1890.

polg.

Hirdetmény.

A Léczfalva községben gyakorolt italmérségi jogért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyi-ministeri rendelet 9. és 10. §-aihoz képest az egyez-

ség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1890. évi december hó 18-ának d. e. 9 órájára a királyi törvényszékhez Vajna Dénes kir. törvényszéki bíró hivatalszobájába kitűzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, a kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezennel idéztetnek.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék 1890. évi október hó 21-én.

Ponori Sándor,
elnök.
Páll Venczel,
jegyző.

Sz. 5204 tkvi.

1890.

Arverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kovács Ferencz gyógyszerész kézdivásárhelyi végrehajthatónak kézdivásárhelyi Kolonits István végrehajtást szenvedő elleni 51 frt 57 kr tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő, Felcsernáton községében fekvő, a felcsernátoni 547. sz. tjkvben foglalt 2481., 2485., 2486. hr. sz. alatti 33 frt, 2490., 2491., 2492. hr. sz. alatti 87 frt, 2618. hr. sz. alatti 18 frt, 2621. hr. sz. alatti 22 frt, 2622^a. hr. sz. alatti 11 frt, 2622^b. hr. sz. alatti 11 frt, 2625. hr. sz. alatti 44 frt, 2626. hr. sz. alatti 22 frt, 2627. hr. sz. alatti 22 frt, 2631. hr. sz. alatti 55 frt, 2632. hr. sz. alatti 55 frt, 2633. hr. sz. alatti 55 frt, 2493. hr. szám alatti 66 frt, 2624. hr. sz. alatti 44 frt, 2617^a. hr. sz. alatti 9 frt, 2617^b. hr. sz. alatti 8 frt, 2495^a. hr. sz. alatti 16 frt, 2495^b. hr. sz. alatti 16 frt és 2496^a. hr. sz. alatti 44 frt becsértékű egész ingatlanokra az árverést a fennebb ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi november hó 24-ik napján délelőtt 9 órakor Felső-

csernáton község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi 60. törvénycikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kézdi-Vásárhelytt, 1890. évi aug. 27-én.

Gaál István,
kirendelt egyes bíró.

megjelölt ingatlanok az 1890. évi december hó 12-ik napján d. e. 9 órakor Kézdi-Szentlélek község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kézdi-Vásárhelytt, 1890. szeptember 25.

Gaál István,
kirendelt egyes bíró.

Szám 5485./1890.

tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy kézdivásárhelyi Csiki József ügyvéd végrehajthatónak kézdiszentléleki Horvát Jánosné Kurkó Gizella végrehajtást szenvedő elleni 14 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő, Kézdiszentlélek község határában fekvő, a kézdiszentléleki I. rész 1398. számú tjkvben foglalt s végrehajtást szenvedett nevére felvett következő ingatlanokra, ugymint: 31¹/₂. hr. sz. kertre 80 frt, a 2848¹/₂. hr. sz. szántóra 66 frt, a 3499. hr. sz. szántóra 108 frt, a 4141. hr. sz. szántóra 11 frt, a 4224 hr. sz. szántóra 49 frt, a 8464¹/₂ hr. sz. szántóra 101 frt és végre a 8683. hr. számú szántóra 117 forintban az árverést a fennebb ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb

Newyorki Germania

életbiztosító társaság

alapított 1860-ik évben.

Biztosítási állag 1889.
év végén M. 226.319,585.
Tiszta vagyon 63 010,357.
Európában elhelyezett tőkék 5.864,622.

Kiváló előnyös díjtablázatok és biztosítási módzatok.

Magyarországi vezérképviselőség

Budapesten, VI. Gyár-utca 13.

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e n e t r e n d.

Érvényes 1890. június hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1890. június hó 1-től.

A l l o m á s o k			Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat	A l l o m á s o k			Vegyes vonat	Sze- mély- vonat	Gyors- vonat
Predeal (vendéglő)	(érk.)					Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Sze- ben felé)	(érk.)	3.13			
Brassó (vendéglő)	(ind.)						(ind.)	10.32			
Botfalva	"	4.70	10.32	2.43		Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk.)	10.42	3.18		
Földvár	"	4.44	11.04				(ind.)	12.23	4.36		7.51
Mogyorós	"	5.04	11.18			Nagy-Enyed	"	1.23	5.06		
Apáca	"	5.10	11.30			Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vá- sárhely felé)	(érk.)	1.50	5.24		
Köpecz	"	5.40	11.45				(ind.)	2.36	5.57	8.41	
Ágostonfalva	"	5.47	11.51			Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk.)	2.46	6.08		
Alsó-Rákos	"	6.06	12.06				(ind.)	3.23	6.36		
Homoród	"	6.35	12.27			Kolozsvár (vendéglő)	(érk.)	3.33	6.42		
Kacza	"	6.54	12.39				(ind.)	5.28	8.10		10.48
Bene	"	7.17	12.56			Nagy-Várad (vendéglő)	(érk.)	6.05	8.30		
Erked	"	7.39	1.12				(ind.)	10.41	12.41	2.08	
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)	"	8.11	1.34			Budapest	(érk.)	11.06	1.09		
Segesvár (vendéglő)	(érk.)	8.38	1.49				(ind.)	6.35	8.15	7.15	
Medgyes	(ind.)	8.47	1.59								
		10.40	2.59								

Brassóból Bukarest felé a vegyes vonat indul délelőtt 9 óra 48 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 23 perczkor.

Héjasfalva—székelyudvarhelyi vasút.

Héjasfalva	indul délelőtt 12.—	Székely-Udvarhely	indul délután 2.45
Székely-Keresztur	12.31	Bögöz	3.15
Nagy-Galambfalva	1.05	Nagy-Galambfalva	3.41
Bögöz	1.21	Székely-Keresztur	4.18
Székely-Udvarhely	érkezik reggel 1.50	Héjasfalva	érkezik este 4.50

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelytt.